

Scrisori către un tânăr noet

RAINER MARIA RILKE

Worpswede, lângă Bremen
16 iulie 1903

Acum vreo zece zile am părăsit Parisul, destul de suferind și obosit și am călătorit spre o câmpie largă, nordică, ale cărei nesfârșire și liniște și cer să mă pună iar pe picioare. Dar am intrat într-o ploaie lungă care abia azi a început să se lumineze nițel deasupra pământului ud și învăluit în vânt și folosesc acest prim moment luminos spre a vă saluta, dragul meu domn. (...)

Dacă vă țineți de natură, de ceea ce e simplu în ea, de lucrul aparent fără importanță care abia este băgat în seamă de cineva și care poate să devină, așa, neobservat, măreț și nemărginit, dacă aveți această dragoste față de cele mărunte și dacă încercați modest de tot să câștigați încrederea lucrului care pare sărac, atunci toate vă vor părea mai ușoare, unitare și, într-un fel, se vor îmbina, poate nu în rațiune, care rămâne în urmă uimită, dar în conștiința dumneavoastră cea mai adâncă. Asta înseamnă a fi treaz, a ști.

Sunteți atât de tânăr, atât de înaintea oricărui început, și aș vrea să vă rog, dragă domnule, cât de bine mă pricep să o fac, să aveți răbdare față de lucrurile nesoluționate ale inimii dumneavoastră și să încercați să îndrăgiți întrebările înseși ca pe niște odăi închise, sau cărți scrise într-o limbă foarte străină. Nu cercetați acum după răspunsuri care nu vă pot fi date, pentru că nu le-ați putea trăi. Trebuie să trăiți totul! Trăiți acum în întrebări. Poate că așa o să trăiți cu timpul, fără s-o observați, într-o zi îndepărtată, spre miezul răspunsului. Poate că purtați în dumneavoastră posibilitatea de a crea și de a forma ca o modalitate deosebit de fericită și curată a existenței; educați-vă în acest sens – dar luați ce vă e dat cu mare încredere, și dacă se trage doar din voința dumneavoastră, dintr-o necesitate, dar vitală, a intimității dumneavoastră, primiți-o și nu copleșiți nimic cu ură. Anevoios este tot ce ne-a fost dat să înfăptuim. Chiar și sexul e anevoios. (...)

Voluptatea trupească este o trăire senzuală, nu foarte diferită de contemplarea pură sau sentimentul pur cu care un fruct zemos își desfată limba;

și mare, nesfârșită,
noaștere a lumii;

caușe pnenituașne și strălucire, ca orice act de cunoaștere.

Și nu faptul că o primim e rău; rău e că aproape toți abuzează de această experiență, o risipesc și o iau drept excitație în momentele de osteneală ale vieții. O iau drept distracție, în loc s-o adune spre revelații.

Oamenii au făcut și din hrană altceva: neajunsul pe de o parte, prisosința pe de altă parte. Au tulburat claritatea acestei necesități, și tot atât de confuze au ajuns toate necesitățile profunde, simple, în care viața se reînnoiește.

Dar individul și le poate clarifica și le poate trăi limpede (și dacă nu individul, care e prea dependent, atunci măcar solitarul). El poate să-și aducă aminte că toată frumusețea din animale și plante este o formă perenă și liniștită a dragostei și a dorului. (...) Creația spirituală se trage din cea fizică, e de aceeași natură cu ea, doar parcă mai ușoară, mai extaziată și mai infinită repetare a voluptății trupești. Gândul de a fi creator, de a procrea, de a crea nu înseamnă nimic fără continua sa devenire și realizare în lume, nimic fără însutirea din partea lucrurilor și animalelor. Iar plăcerea ce o provoacă e doar de aceea atât de nedescris de frumoasă și bogată, pentru că e plină de amintiri moștenite din momentele de procreare și naștere a milioaneilor.

Într-un gând creator retrăiesc o mie de nopți de dragoste uitate și îl umplu cu măreție și sublim. Iar cei care se întâlnesc noaptea și sunt împlețiți în voluptate legănată adună miresme, profunzime și forță pentru cântul unui poet ce va veni și se va ridica pentru a spune bucurii fără de nume.

Ei cheamă viitorul și chiar dacă greșesc și se îmbrățișează orbi, viitorul tot vine, un om nou se ridică. (...)

Nu vă lăsați indus în eroare de cei superficiali; în adâncuri totul devine lege. Iar cei care trăiesc fals și rău secretul (și ei sunt foarte mulți) nu-l pierd decât pentru ei înșiși, și totuși îl transmit mai departe, ca pe o scrisoare nedescăcută, fără s-o știe.

Să nu vă lăsați derutat de multitudinea numelor și de complicația cazurilor. Poate că deasupra tuturor se află o maternitate mare, ca un dor al tuturor.

Frumusețea unei virgine, a unei existențe care, așa cum atât de frumos spuneți, „încă n-a dat nimic”, este maternitatea care se presimte și se pregătește, care se teme și căreia îi este dor. Și frumusețea unei mame este maternitatea slujindă. Și într-o femeie foarte în vârstă este o mare aducere aminte. Și chiar și bărbatul e maternitate, îmi pare, fizică și spirituală. Procrearea lui este tot un fel de a naște. Și e o naștere a crea din plenitudinea cea mai profundă.

Și poate că sexele sunt mai înrudite decât s-ar părea și marea înnoire a lumii va consta poate în aceea că bărbatul și fata se vor apropia eliberați de toate sentimentele eronate și de toate aversiunile, nu ca dușmani, ci ca frați și vecini, ca OAMENI spre a purta împreună, simplu și cu răbdare, sexul care le e incredințat.

Dar tot ce cândva, probabil, va fi posibil pentru mulți, solitarul o poate pregăti de pe acum și clădi cu mâinile sale care se înșală mai puțin.

De aceea, dragă domnule, iubiți-vă singurătatea și purtați durerea pe care v-o cauzează cu jale frumos tânguitoare. Căci cei care vă sunt apropiați sunt acum departe, după cum spuneți, iar asta arată că începe să se facă larg în jurul dumneavoastră. Și dacă apropierea vă e departe, atunci depărtarea vă este deja printre stele și foarte mare. (...)

Evitați să furnizați material acelei drame care e mereu puternică între părinți și copii; consumă multă energie copiilor și veștejește dragostea părinților, care e vie și hrănitore, chiar dacă nu pricepe nimic. Nu cereți sfat din partea lor și nu contactați pe înțelegere; dar credeți într-o iubire care se păstrează pentru dumneavoastră ca o moștenire și încredeți-vă că în această iubire e o putere și o binecuvântare din a cărei rază nu trebuie să ieșiți, pentru a merge departe de tot. (...)

Toate urările mele sunt gata de a vă însoți și încrederea mea e a dumneavoastră.

*Al dumneavoastră,
Rainer Maria Rilke*

Viareggio, lângă Pisa (Italia)
23 aprilie 1903

(...) Mi se pare nimerit să vă fac o rugămintă: citiți cât mai puține lucruri estetic-critice – sunt ori opinii polemice sclerozate, ajunse să nu mai aibă sens în înțepenia lor lipsită de viață, ori sunt jocuri abile de cuvinte, la care azi câștigă această opinie, iar mâine cea opusă. Operele de artă sunt de o infinită solitudine și nu poți să le ajungi cu nimic mai puțin decât prin critică. Doar iubirea poate să le cuprindă, să le țină, doar ea poate fi dreaptă față de ele. Dați-vă de fiecare dată dreptate dumneavoastră și sentimentului dumneavoastră față de fiecare asemenea discuție, dezbateră sau introducere; dacă ar fi totuși să nu aveți dreptate, atunci creșterea firească a vieții dumneavoastră interioare vă va duce încet și cu timpul spre alte concluzii. Lăsați părerilor personale evoluția

proprie și liniștită care trebuie să vină profund din interior, ca orice progres, și nu poate fi prin nimic împinsă sau accelerată. Totul trebuie să se pârguiască până la capăt și abia apoi să fie cules. Trebuie să lași să se desăvârșească orice impresie, orice sâmbure de sentiment, în sinea ta, în întuneric, în necuvânt, în inconștient, în sfera pe care conștiința n-o poate atinge, și să aștepți cu adâncă smerenie și răbdare ora de naștere a unei noi clarități; asta, doar asta înseamnă a trăi ca artist: în înțelegere și creație.

Aici nu se măsoară cu timpul, nu există anul, și zece ani nu reprezintă nimic; a fi artist înseamnă a nu face calcule și a nu număra; a te dezvolta ca și copacul care nu-și grăbește sevele și care stă consolată în furtunile de primăvară, fără spaima că după asta ar putea să nu vină vara. Vine! Dar nu vine decât la cei răbdători, care stau ca și cum ar avea veșnicia în față, atât de liniștiți și de lipsiți de griji.

Interiorul vederii

O învăț în fiecare zi, o învăț cu suferințe cărora le sunt recunoscător: Răbdarea este totul! (...)

În ceea ce privește cărțile mele, aș dori cu mare plăcere să vi le trimit pe toate care v-ar putea face cât de mică plăcere. Dar sunt sărac și cărțile mele, din momentul în care au apărut, nu-mi mai aparțin mie. Eu însumi nu le pot cumpăra – și cât aș voi s-o fac de des – pentru a le dăruia celor care le-ar îndrăgi. De aceea vă scriu pe un bilet titlurile (și editurile) cărților mele apărute recent (ale celor mai recente; în total am publicat vreo 12 sau 13) și trebuie s-o las, dragul meu domn, în seama dumneavoastră, de a vă comanda ceva din ele, când veți avea ocazia. Îmi place să-mi știu cărțile în mâinile dumneavoastră.

Rămâneți cu bine, al dumneavoastră, Rainer Maria Rilke